

Alkmaar ten voeten uit

Inholland Dagdeelwandeling

De wandeling is een kennismaking met de voormalige vestingstad Alkmaar, waarbij we de gebaande paden enigszins proberen te vermijden. De route is te verdelen in twee verschillende segmenten. Het eerste deel voert door de historische binnenstad, het tweede deel door de groene 'buitenstad', waartoe ook de Alkmaarderhout behoort. In de binnenstad doen we de drukke Langestraat en het toeristische Waagplein aan, maar verder wandelen we zo mogelijk langs de meer verstilte Alkmaarse grachten. Het allerlaatste stuk leidt ons over de voormalige bolwerken, nu een fraai wandelpark.

Routebeschrijving

Start: Stationsplein (KP1). Weg oversteken en de Spoorbuurt inlopen via de Spoorstraat (KP2). Straat komt uit op de singel, hier links aanhouden en bij de verkeerslichten rechts oversteken. Rechts aanhouden over de brug de Kanaalkade op; links het Stadskantoor van Alkmaar. Tweede straat rechts inslaan (Paternosterstraat), deze komt uit op het Kerkplein (KP3). Hier links om de kerk heen en dan rechtdoor de winkelstraat in (Langestraat, KP4). Na het Stadhuis eerste smalle straatje rechts (Krebbesteeg), Breedstraat kruisen en bij de volgende straat links (Laat). De Laat was vroeger ook een gracht. Na ca. 250 mtr. links smal straatje in (Huigbrouwerstraat) en doorsteken naar de Kraanbuurt. We komen uit bij een gracht die hier een rechte hoek maakt. In de hoek aan de overzijde ligt de voormalige Vismarkt. Rechtdoor lopen tot voorbij de ophaalbrug naar het Waagplein (KP5). Hierna rechts de brug over en aan andere zijde water verder volgen tot volgende brug. Aan de overzijde op de hoek staat het pand De Boom (KP6).

Brede straat rechts in (Dijk) en over een klein bruggetje, hierna meteen rechts afdalen naar smal straatje langs het water (Kooltuinen). Deze komt uit op een bredere gracht. Rechts zien we een ophaalbrug en daarachter een houten huis. Wij slaan echter links af (Luttik Oudorp) tot aan volgende brug. Hier gracht oversteken en aan andere zijde verder volgen. Aan het eind rechts de Bierkade op, het water voor ons is het Noord Hollandskanaal, met fietsveer (KP7). Doorlopen tot aan de Accijnstoren, rechtdoor brug over en dan rechts de gracht volgen (Verdronkenoord) tot aan eerste straat links, deze inslaan (Zoutstraat) en uitlopen tot volgende gracht (Oudegracht). Hier rechts en meteen links de brug over en aan andere zijde water verder volgen langs de poort van een hofje (KP8). Doorlopen tot volgende brug en hier links (Klein Nieuwland). Dit straatje komt uit op de stadssingel, die we kruisen via een smalle stenen brug. We verlaten nu de historische binnenstad.

Over de brug rechts en dan eerste smalle straat links in (Landstraat, KP9). Deze buigt aan het einde naar links en komt uit op een bredere straat (Dr. Schaepmankade). Hier rechts, we passeren links een plantsoen. Na de 'Kip' de straat rechts langs het water nemen (Cort van der Lindenkade). Deze uitlopen, rechts passeren we een school (Canisiuscollege). Links de brug over en meteen rechts weer een brug over, en weer

links (Van Houtenkade) het pad langs het water volgen. Water volgen tot volgende brug, hier oversteken en links de brug over en meteen rechts (Mauritskade) en water verder volgen tot het witte houten fietsbruggetje. Hier water oversteken en rechtdoor straat in (Comansstraat) tot aan drukke weg. Deze oversteken en via het laantje (Koning Willem Alexanderlaan) het bos inlopen (de Alkmaarderhout).

Opletten: hier gaan rechts meteen twee paden het bos in. Het tweede, schuine pad nemen! Bij tweesprong links aanhouden (Middenhoutpad). We komen uit bij een kleine rotonde met een 'Bloemenklok'. Hier oversteken en voor het pad naar het hertenkamp rechts en daarna eerste pad links inslaan. Pad passeert twee knuppelbruggetjes en komt uit op een bredere weg (Prinses Julianalaan). Hier links en daarna het pad rechts nemen langs het grote gebouw met vijver (Westerlicht, KP10)). Meteen naast de toegang tot het Westerlichtterrein gaat rechts een grindpad het bos in. Dit pad volgen, rechts aanhouden, bij kruising rechtdoor naar het bruggetje, tot volgende kruising, hier rechts aanhouden, tot aan het witte huisje. Hier links fietspad op (Westerhoutpad) tot aan de huizen. Hier rechts (Houtstraat) en bij kruising rechtdoor (Van der Meijstraat) tot groot plantsoen (Nassauplein, KP11).

Rechts van plantsoen blijven, aan het einde rechts de brede Nassaulaan in. Deze komt uit op de stadssingel met links een grote kerk. Singel stukje volgen en deze bij de eerstvolgende brug links oversteken. Onmiddellijk na het glazen gebouwtje links omhoog het singelplantsoen inlopen tot aan de molen (KP12). Hierna het pad over de voormalige stadswallen blijven volgen, we komen onder meer over het hooggelegen Clarissenbolwerk. Hierna buigen we naar rechts en dalen we af tot aan de brug. Hier links de brug over, weg oversteken en rechtdoor blijven lopen tot de eerste smalle straat rechts (Snaarmanslaan). We lopen weer de Spoorbuurt in. Doorlopen tot kruispunt met de Stuartlaan, hier links. We komen weer uit op het Stationsplein. Einde wandeling.

Achtergrondinformatie

Alkmaar ten voeten uit: kijkpunten

1. Station - in 1865 werd de spoorlijn van Amsterdam naar Nieuwediep (Den Helder) geopend. De lijn was aangelegd door de Staat. Alkmaar kreeg een groot station van het standaardtype 3e klasse. Het station is een paar keer aangepast. De middenhal met de glazen pui is uit de jaren '50. Uit 2015 dateert de moderne traverse met nieuwe achteruitgang en fietsenstalling.
2. Spoorbuurt - het buurtje met zijn lange smalle straten is rond 1900 gebouwd. Dat het nog bestaat is best bijzonder; in de meeste steden hebben dit soort buurtjes rond het station al lang plaats gemaakt voor kantoren en parkeergarages. Dat was hier begin jaren '70 overigens ook de bedoeling, maar de bewoners kwamen in opstand. De huizen werden opgeknapt, de prostitutie verdween en nu is het een zeer gewilde woonbuurt.
3. St. Laurenskerk - De Grote Sint Laurenskerk (1470-1518) is gebouwd op een strandwal, een zandopduiking waar in de 10e eeuw al een kerkje moet hebben gestaan. Het is een kruisbasiliek met een bescheiden torentje. De mergelachtige Gobertangersteen en tufsteen werden destijds per schip aangevoerd uit België en Duitsland. In de kerk worden geen kerkdiensten meer gehouden, maar exposities.

4. Langestraat - de vanouds belangrijkste straat van Alkmaar is ontstaan als een dijk die van de Grote Kerk naar het havengebied liep. Ze is nu geheel tot voetgangersgebied verklaard, gevuld met formulewinkels. Toch nemen we er een stukje van mee, al is het maar vanwege het oude Stadhuis. Het Rijksmonument kwam gereed in 1520 en is opgetrokken in gotische stijl met een fraaie trappartij en een Italiaans aandoende torenspits.

5. Waagplein - dankzij de veeteelt in de Noord-Hollandse polders kon Alkmaar uitgroeien tot een echte 'Kaasstad'. Tot op de dag van vandaag wordt de kaas op het Waagplein verhandeld, al is het tegenwoordig vooral een 'toeristendingetje'. De kazen werden gekeurd in de Waag, een van de mooiste en ongetwijfeld bekendste gebouwen van Alkmaar. Het Waagplein is nu vooral een horecaplein geworden.

6. Brouwerij De Boom - ooit telde Alkmaar langs haar grachten vele bierbrouwerijen. Hiervan heeft brouwerij De Burg aan de Bierkade het 't langst volgehouden (tot 1926). Brouwerij De Boom was in de bloeitijd een van de grootste, tot de bierkraan in 1749 werd dichtgedraaid. Het stoere pand bestaat nog en tegenwoordig is hier het Nationaal Biermuseum gevestigd. Met proeflokaal.

7. Bierkade - de Bierkade ligt aan het Noord-Hollands Kanaal, de 19e-eeuwse waterweg tussen Den Helder en Amsterdam. Je kunt hier met een pontje naar de overkant. De industrie langs het kanaal heeft de laatste jaren plaats gemaakt voor woningbouw. Op nr. 10 was de laatste bierbrouwerij van Alkmaar gevestigd: De Burg. Verderop in de bocht van het kanaal staat de Accijnstoren uit 1622. Hier werden de voor de stad bestemde goederen 'ingeklaard'.

8. Wildemanshofje - genoemd naar de gulle gever Gerrit Florisz Wildeman, uit wiens naam dit hofje voor behoeftigen (Provenhuis) in 1714 werd gesticht. De wildeman (met knots) is prominent aanwezig op het imposante poortgebouw en in de fraaie binnentuin, waar ook nog een oude waterpomp staat. Let op: op zondag niet vrij toegankelijk voor bezoekers.

9. Landstraat - tot het einde van de 19e eeuw bleef de omvang van de Alkmaar beperkt tot de oude vestingstad. Bouwen buiten de singels was vanwege de vestingwet niet toegestaan. Rond 1890 was het buurtje rond de Landstraat het eerste dat buiten de vesting werd gebouwd. Alleen daarom al mooi dat het bewaard is gebleven. Ooit verguisd, maar nu een gewild woonbuurtje.

10. Huize Westerlicht - werd in 1932 opgeleverd als bejaardentehuis in Amsterdamse Schoolstijl. Architect was Dirk Saal. Destijds was een 'bejaardenhuis' van deze omvang en luxe zeer modern. En de locatie aan het Alkmaarderhout was natuurlijk ideaal. Het Rijksmonument wordt in oude glorie hersteld en zal een functie krijgen onder de paraplu van het aangrenzende ziekenhuis.

11. Nassauplein - het plantsoen en de omringende wijk maken deel uit van het Westerhoutkwartier. Deze uitbreiding tussen de singel en het Alkmaarderhout omvat bebouwing tussen het einde van de 19e eeuw en de jaren 1930. Zowel architectonisch als stedenbouwkundig maakt zij een verzorgde en groene indruk. De wijk is een Rijksbeschermd stadgezicht.

12. Molen van Piet - stellingmolen 'De Groot' dateert uit 1769. Sinds 1884 is de molen eigendom van de familie Piet, daarom staat ze beter bekend als 'De molen van Piet'. De korenmolen is een walmolen. Vroeger stonden de hoge stadswallen vol met molens vanwege de windvang. Hoge bomen waren toen uiteraard taboe, die zijn er pas gekomen toen de bolwerken ingericht werden als plantsoen. De molen van Piet maalt nog steeds, maar heeft wel een elektrische hulpmotor.

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50